

BRICS Teröre Karşı Mücadele Stratejisi

BRICS, başta Afrika ve Batı Asya'dakiler olmak üzere uluslararası çatışmalarla ilgili gelişmeleri yakından takip etmektedir. Güvenlik konusu, BRICS için başından beri bir öncelik olmuştur. BRICS ülkelerinin ulusal güvenlik danışmanları 2009 yılından bu yana güvenlik konularında diyalogu genişletmek ve bilgi alışverişinde bulunmak üzere bir araya gelmektedir. Bu çabaları kolaylaştırmak amacıyla, ilk toplantısını 2016 yılında gerçekleştiren BRICS Teröre Karşı Mücadele Ortak Çalışma Grubu da kurulmuştur. Çalışma grubu 2019 yılında terörün finansmanı, internetin terör amaçlı kullanımı, radikalleşmeyle mücadele, yabancı terörist savaşçılar meselesi ve kapasite geliştirme konularında beş alt komite oluşturmaya karar vermiştir. 17 Kasım 2020'de Moskova'da çevrim içi olarak yapılan Liderler Zirvesi'nde BRICS Teröre Karşı Mücadele Stratejisi kabul edilmiş, Hindistan'da düzenlenen 2021 zirvesinde de Teröre Karşı Mücadele Eylem Planı kabul edilmiştir. BRICS ülkelerinin Teröre Karşı Mücadele Strateji Belgesi'ni sunuyoruz.

17 Kasım 2020

I. Giriş

BRICS ÜLKELERİ (BREZİLYA, RUSYA, HİNDİSTAN, Çin ve Güney Afrika), BRICS ülkelerinin güvenliğini güçlendirmek amacıyla bu Teröre Karşı Mücadele Stratejisini hazırlamıştır. BRICS Teröre Karşı mücadele işbirliğinin amacı, BRICS ülkeleri arasındaki mevcut ikili ve çok taraflı bağları tamamlamak ve güçlendirmek ve terör tehdidinin önlenmesi ve bu tehditle mücadeleye yönelik küresel çabalara anlamlı bir katkıda bulunmaktır. BRICS ülkeleri, terörizmin tüm şekil ve tezahürleriyle uluslararası barış ve güvenliğe yönelik en ciddi tehditlerden birini teşkil ettiğini ve kim tarafından, nerede ve hangi saik ve amaçlarla işlenirse

işlensin her türlü terör eyleminin bir suç olduğunu ve hiçbir haklı gerekçesi bulunmadığını bir kez daha teyit eder. BRICS ülkeleri ayrıca, terörizmin her türlü eylem, yöntem ve uygulamalarının insan hakları, temel özgürlükler ve demokrasiyi yok etmeyi amaçlayan, toprak bütünlüğünü ve Devletlerin güvenliğini tehdit eden faaliyetler olduğunu ve uluslararası toplumun, teröristlerin sınır ötesi hareketleri dâhil olmak üzere terörizmi önlemek ve terörizmle mücadele etmek için işbirliğini arttırmak üzere gerekli adımları atması gerektiğini kabul etmektedir. Ayrıca terörizmin herhangi bir din, milliyet, medeniyet veya etnik grupla ilişkilendirilemeyeceğine ve ilişkilendirilmemesi gerektiğine inanmaktadırlar.

II. İlkeler

BRICS ülkelerinin Teröre karşı mücadele işbirliği aşağıdaki ilkelere dayanmaktadır:

- * Katılımcı ülkelerin egemenliklerine tam saygı ve içişlerine karışmama;
- * Uluslararası hukuk ilkelerine bağlılık ve Birleşmiş Milletler'in barış ve güvenlik konularındaki merkezi ve koordinasyon rolünün tanınması;
- * bölgesel örgütlerin terörizm tehdidiyle mücadeledeki rolünün tanınması;
- * tüm devletlerin terörist faaliyetleri organize etmekten, kışkırtmaktan, kolaylaştırmaktan, bunlara katılmaktan, finanse etmekten, teşvik etmekten veya hoş görmekten kaçınmaları ve topraklarının terörist üsler veya diğer devletlere veya vatandaşlarına karşı işlenmesi amaçlanan terörist eylemlerin hazırlanması veya organizasyonu için kullanılmamasını sağlamak üzere uygun pratik tedbirleri almaları ihtiyacı;

* ulusal çıkarların ve önceliklerin gereken şekilde dikkate alınması;

* açıklık, bilgi paylaşımı ve uzlaşmaya dayalı karar alma;

* devletlerin ve yetkili makamlarının terörizm ve terörizme yol açan aşırıcılıkla mücadeledeki belirleyici rolünün, ulusal deneyimler ve ülkelerin özgünlükleri dikkate alınarak tanınması;

* Terörist grupların veya uluslararası terörizm ve terörizme elverişli aşırıcılıkla mücadeleye ilişkin konuların siyasi amaçlar için kullanılmasının kabul edilemezliği;

* Terörizmle mücadelede kapsamlı bir yaklaşımın benimsenmesi;

* Terörizm ve terörizme yol açan aşırıcılıkla mücadele konusunda çifte standardın ortadan kaldırılması;

* terörizmin yayılmasına yol açan koşulların ele alınması ve terörizme yol açan aşırıcılıkla mücadeleye tam önem verilmesi.

BRICS 16. Zirve Toplantısı 22-24 Ekim 2024'te Rusya'nın Kazan şehrinde "Adil Küresel Kalkınma ve Güvenlik için Çok Taraflılığın Güçlendirilmesi" teması altında gerçekleştirilmiştir (Fotoğraf: bric.br, 2025).

III. Hedefler

BRICS ülkeleri şunları yapacaktır:

* Uluslararası terörizm ve finansmanıyla mücadelede birliklerini güçlendireceklerdir;

* Terörist faaliyetleri organize eden, kışkırtan, kolaylaştıran, katılan, finanse eden, teşvik eden veya hoş görünlere karşı ortak tedbirler almayı değerlendireceklerdir;

* Tüm ulusları, topraklarının terörist üsler için kullanılmasını veya diğer Devletlere ya da vatandaşlarına karşı işlenmesi amaçlanan terörist eylemlerin gerçekleştirilmesini veya örgütlenmesini önlemek için uygun tedbirleri almaya çağırır;

* BM'nin uluslararası terörizmle mücadeledeki merkezi ve koordinasyon rolüne, terörizmle mücadeleye ilişkin ilgili BM Güvenlik Konseyi kararlarının sıkı ve tam olarak uygulanması ihtiyacına, BM Küresel Terörizmle Mücadele Stratejisinin dengeli bir şekilde kapsamlı olarak uygulanmasına ve ilgili uluslararası terörizmle mücadele sözleşmeleri ve protokollerinin hükümlerinin uygulanmasına verilen desteği teyit etmek üzere işbirliklerini derinleştirir;

* BM Şartı'nın amaç ve ilkeleri, ilgili BM Güvenlik Konseyi kararları ve uygulanabildiği yerlerde uluslararası Teröre karşı mücadele sözleşmeleri ve protokolleri temelinde küresel terörizm tehdidine karşı koymak;

* Zamanında ve doğru bilgi paylaşımı da dâhil olmak üzere, terörizmi önlemek ve terörizmle mücadele etmek için güvenlik ve kolluk kuvvetleri arasında pratik işbirliğini geliştirmek ve gerekirse bu tür paylaşımlar için yasal çerçeve oluşturmayı değerlendirmek;

* Terörist gruplara, kuruluşlara ve ilişkili kişilere silah dahil olmak üzere insani, mali veya maddi kaynak sağlamayarak bu grupların, kuruluşların ve ilişkili kişilerin kolaylaştırılmasını engellemek;

* Teröristlerin sınır ötesi hareketlerini önlemek ve tespit etmek amacıyla sınır ve gümrük kontrollerini

güçlendirmek için gerekli tedbirleri geliştirmeye yönelik adımlar atılması; bu kapsamda, uygun olduğu hallerde, terörizme ilişkin uluslararası veri tabanlarının ve BM Güvenlik Konseyi tarafından yaptırım uygulanan kişi ve gruplara ilişkin konsolide listenin kapsamlı bir şekilde kullanılması;

* BM Güvenlik Konseyi tarafından listelenen terör örgütleri hakkında istihbarat ve bilgi paylaşımını ve işbirliğini güçlendirmek için BRICS Teröre Karşı Mücadele Çalışma Grubunu kullanmak;

* Uluslararası Terörizmle ilişkin Kapsamlı bir Sözleşmenin kabul edilmesini birlikte takip etmek;

* Terörizmin coğrafi olarak daha fazla yayılmasını önlemek ve çatışma bölgelerinden ayrıldıkları ülkelere dönen veya üçüncü ülkelere seyahat eden teröristlerin oluşturduğu tehditleri ele almak;

* Teröre karşı mücadeleye yönelik tedbirler konusunda araştırma ve geliştirmeyi kolaylaştırmak;

* Uygulanabildiği yerlerde, sınırışan organize suç türleri ve terörizm arasında artan bağlantılara karşı mücadele etmek;

* Terör eylemlerinin finansmanına, planlanmasına, hazırlanmasına veya gerçekleştirilmesine katılan veya terör eylemlerini destekleyen kişilerin, insan haklarına ve temel özgürlüklere gereken saygı gösterilerek adalet önüne çıkarılmasını ve bu tür terör eylemlerinin iç hukuklarında ciddi bir suç olarak tanımlanmasını sağlamak için gerekli tüm tedbirleri almak;

* Teröristlere karşı soruşturma veya cezai kovuşturmalarla bağlantılı olarak en geniş ölçüde yardım sağlamak üzere, iç hukukları ve düzenlemeleriyle uyumlu olarak, karşılıklı adli yardımlaşma ve suçluların iadesi alanlarında işbirliğini geliştirmeleri;

* Terörizme yol açan aşırılık yanlı söylemlerle ve internet ve sosyal medyanın teröristlerin işe alınması, radikalleştirilmesi ve kışkırtılması ve teröristlere mali ve maddi destek sağlanması amacıyla kötüye kullanılmasıyla mücadele etmek;

* Kamuoyunda terörizme ve terörizme yol açan

Rio de Janeiro'da düzenlenen 2025 Liderler Zirvesi'nden bir görüntü
(Fotoğraf: Isabela Castilho/BRICS Brasil, 2025).

aşırı cılığa yönelik çağrılara ve kışkırtmalara karşı koymak;

* Bilgi ve telekomünikasyon teknolojisinin terörist ve diğer suç amaçları için kötüye kullanılmasına karşı işbirliğini güçlendirmek; terörizme yol açan terörist ve aşırılık yanlısı fikirlerin propagandasını bozan karşı söylemler oluşturmak;

* Birleşmiş Milletler'in yanı sıra G-20 ve FATF ile Teröre karşı mücadele işbirliğini genişletmek;

* Eğitim, beceri geliştirme ve istihdamı kolaylaştırma yoluyla terörizmin yayılmasına elverişli koşulları ele almak üzere radikalleşmeden arındırma işbirliğini güçlendirmek ve bu koşulların hiçbirinin terör eylemlerini mazur gösteremeyeceğini ya da haklı çıkaramayacağını kabul etmek.

* Terörizm tehdidinin tüm şekil ve tezahürleriyle ele alınması için işbirliği yapılması;

* Teröre karşı mücadele çabalarında eğitim, deneyim paylaşımı ve teknik işbirliği de dahil olmak üzere

kapasite geliştirmeyi teşvik etmek;

* Teröre karşı mücadele çabalarına halkın bilinçlendirilmesi ve katılımının yanı sıra dinler arası ve dinler içi diyalogun geliştirilmesini teşvik etmek.

IV. Sonuç

BRICS Güvenlik Yüksek Temsilcileri bu Stratejinin uygulanmasının gözden geçirilmesine öncülük etmekle görevlendirilecek ve BRICS Teröre Karşı Mücadele Çalışma Grubu (CTWG) bu Stratejinin uygulanmasıyla görevlendirilecektir.

CTWG, zamanı geldiğinde bu Stratejinin tam ve etkin bir şekilde uygulanmasına yönelik özel tedbirleri içeren bir Eylem Planı hazırlamayı değerlendirebilir. 🌸

(Kaynak: Toronto Üniversitesi BRICS Bilgi Merkezi. 15 Temmuz 2025'te <http://www.brics.utoronto.ca/docs/2020-counterterrorism.html> adresinden alındı)